

30 Recd
268 12-2-22

શ્રી
સરિત નૌતમ નાટક મંડળી

સતી સરોજની

નાટકના ગાયનો.

પ્રયોજક-ડૉનરશી અબ્બાસઅલી આહેળ.
પ્રમટ કર્તા-શ્રીમનલાલ બકેરદાર દલાલ.
ભાલેક-ભા. નાટક મંડળી.
હાલ મુકામ-દુરત સુબખાસ વીચી.

(આવૃત્તી ૨ જી પ્રત ૨૦૦૦)

સંવત ૧૯૭૮]

[સને ૧૯૨૨

ક્રીંમત રૂ. ૦-૪-૨

5-7-22

આ ચોપડીનો કોપીરાઇટ તથા એ માલિકોએ જેલ ભજવી ખતાવ-
વવાના ગાયનો છપાવવાના સર્વે હક ભારત નૌતમ નાટક
મંડળીના માલિકોએ પોતાને સ્વાધીન રાખ્યો છે જે કોઈ
પણ આસામી અથવા કંપની હોનો ભંગ કરશે અને
જેલ ભજવી ખતાવશે કે ગાયનો છાપશે તે તેના પર
તેને જોખમે અને હીસાએ કાયદેસર પગલા ભરવામાં
આવશે. આ નાટક ઇ. સ. ૧૮૦૭ ના રમ
મા એક્ટ પ્રમાણે રજીસ્ટર કરાવ્યો છે.

પ્રિંટર્સ
મનમોહન
મનમોહન
મનમોહન

‘દેશી મિત્ર’ પ્રેસમાં મગનલાલ વનમાળીદાસે છાપ્યાં.
લીમડાચોક-સુરત.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[गणराज्यी क पीरगडि विभाग]

अनुक्रमांक ८-८-८५ वर्गांक

पुस्तकनुं नाम २१।७ २।२।४०।

निष्पत्ति १५६८:२४

પુનઃ વૃત્તાંત.

જ્યારે હોદ્દની ફલદ્રુપ જમીન પર તવાચક ઉલ્લસહી અધિકારમય હુઠનો જમીનો હતો તે વખતે જલીલ્લકદ્ર મુબલ આદેશોહની હકુમતનું વહાણ કમનશીખની ઠોકરો ખાઈ રહ્યું હતું. તે સમય પરમાત્માએ નાનો ટાપુ ભુમકમ સમુદ્રના કિનારે એક નાની જાળરા વીલાયતમાં વસવાવાળી ઠોમને હિંદની રક્ષા માટે એકલી આપી તેજ વખતે ફીયાસત સલીમગઢમાં પુરાનો નવંવાળી તૌર હતો હીવાને શામખમદના હાથમાં પ્રજાની લગામ હોવાથી પોતાના મન માનતા કાળા કાચકા ફેલાવતો હતો તેના સામે રામનાથ નામે “હિંદ દરપન”ના એકીટરે પોતાના મત્રમાં પ્રજાની જગૃતિ માટે લેખો લખી પ્રજાની આંખ ઉઘાડી કૃષી હીવાને તેના ઉપર વારંટ કાઢી તેને પકડેવા માટે નીકળવું ત્યાંથી આ પ્રયોગની શરૂઆત છે.

પુરૂષ પાત્રો.

હીરોજ ઉલમુલ્ક—સલીમગઢનો અફીણી મુશામતી પસંદ નવાળ.
શામપ્રસાદ-ક્ષત્રીય કુળને કલંક લગાડનાર સલીમગઢનો હુમ્મો દીવાન
રામનાથ—એક સત્યવક્તા “હિંદ દર્પણ” પ્રેસનો ભલો એડી-
ટર પાછળથી સલીમગઢનો દીવાન.

રહીમખાન—એક મુસ્લીમ શરીફ રામનાથનો વફાદાર હોસ્તા.
પાછળથી સલીમગઢનો વઝીર.

જયદયાળ—‘હિંદ દર્પણ’ પ્રેસનો લાલચુ કામદાર.

કીશિયંદ્ર—રામનાથનો પુત્ર-સત્યનીષ્ઠ કોઠીલાનો ભણીયનો સ્વામી.

જલીલ—રહીમખાનનો આજ્ઞાપાલક પુત્ર.

કસ્તુરચંદ—એક મારવાડી ગ્રહસ્થ, મ્યુનીસીપલ કમીટીનો મેમ્બર.
પાછળથી ખબનચી,

મોતીચંદ—કસ્તુરચંદનો મુનીમ, કેસરનો ભણીયનો ભરથાર.

ખાદ સીપાઇઓ. દરબારીઓ, વોટર્સ, ઇન્સ્પેક્ટર, કોન્સ્ટે-
બલ, રેસીડેન્ટ. વીગેરે

સ્ત્રી પાત્રો.

સરોજની—એક શુદ્ધ ક્ષત્રાણી, રામનાથની સ્ત્રી.

મુમતાજમહાલ—નવાળની નેક આરત.

કોકીલા—દીવાનની પ્રેમાળ પુત્રી,

કેશર—કસ્તુરચંદની પુત્રી,

મણી

સામેજા ફરાન } હા. સમ.ગ.
તમાચન }

રમણી—નવાળની નામચીન નાયકા,

નસીયુનનીસા—એક કંચનીની છોકરી, નવાળની સગી મા.

ખાદ વારાંગનાઓ. દાસીઓ, સાહેલીઓ વીગેરે.

સતી સરોજની નાટકનો ટુંક સાર.

અંક ૧ લો.

પ્રવેશ પહેલો—રહીમખાન નામે એક મુસ્લીમ શરીફ પોતાના પુત્રને ધર્મની તાલીમ આપી રહ્યો છે. તેવામાં દરવાજો ઠોકવાનો અવાજ સંભળાતા જલ્દી દરવાજો ખોલે છે કે તુરત એડીટર રામનાથ પોતાની સ્ત્રી સરોજની, અને પુત્ર કમચંદ્ર સાથે બહારોતે બહારે દાખલ થાય છે. અને પોતાના ડોસ્ત રહીમખાનને પોતા પર નીકળેલા વારંટથી વાઢેક કરી પોતાની સ્ત્રી તથા પુત્રના રક્ષણનું કાર્ય રહીમખાન સાથે આંત્ર નથી એમ સમજાવી પોતે પોતાના હિંદુ ભાઈની સાથે સરચાઇમાં મરવા માટે પોતાના બેલના કોલથી બંધાય છે, કે તુરતજ હીવાનને પોલીસો સાથે અવાજ સંભળાતા રહીમ રામનાથને ગ્રામ દ્વારથી રવાના કરે છે બીજા બાળુ હીવાન વોરંટ લઇ આવે છે રામનાથની પુછપરછ કરતા રહીમખાન અબળ પહોં ખતાવે છે પરંતુ સરોજની તથા કમચંદ્રને બીધ સંકાશીલ હીવાન રહીમખાનને તેના હાથથી તેના પુત્ર જલ્દીને મારવા હુકમ કરે છે સરોજનીથી અત્યાચાર ન સહન થવાથી પોતાના પતીને પોતેજ લગાવ્યો છે એમ કહી રહીમખાનને પોતાના પુત્રને સોંપી ગુન્હેગાર તરીકે પોતેજ ગીરફતાર થાય છે. જલ્દીથી કેવલ દુઃખ દુઃખ

પ્રવેશ ૨—કસ્તુરચંદની પુત્રી કેશર સ્ત્રી સમાજમાંથી પુરુષો પાસેથી પોતાના સંપૂર્ણ હકો મેળવવા માટે અગ્રતીમાં આંખા દીરણોનો પ્રદર્શ કરે છે, બાદ કસ્તુરચંદ મ્યુનીસીપલ કમીટીનો પુરતાં સમનો તથ્યાર કરે છે. પશ્ચાત રહીમખાન આવી બનેલી

બાળતથી વાઢેફ કરી રામનાથના પુત્ર ક્રીશ્નચંદ્રની મદદ કરવા ઠસ્તુરચંદને વીનંતી કરે છે. ઠસ્તુરચંદ પોતે હોંદુ થઇ હોંદુની રક્ષા કરવા માટે પોતાના તન મન અને ધનથી બંધાય છે.

પ્રવેશ ૩—દીવાન હિંદુદર્પન પત્રના મુકરંદમામાં જયદયાળને લાલચમાં લપટાવી રામનાથનો પતો મેળવવા મોકલે છે. બાદ નવાબનું આગમન, દીવાનનું સરોજનીને પંકડાવવું સુચન અને સરોજની બે રામનાથનો પતો ન આપે તો તેની લાજ હુટવાનું અનુમોદન, પોતાના નિશ્ચય ઉપર દઢ રહેવા સરોજનીનું શુદ્ધ અંતઃકરણ, નવાબનો સરોજની પર બળાત્કાર, કુદરતનો કુદરતી અમત્કાર રક્ષાદેવી બેગમનો જયકાર.

પ્રવેશ ૪—સલીમગઢ સ્ત્રી સમાજનાં મોતીની માથુઠા કેશકા કેશર કુંવરે મોતીને સ્ત્રીના કપડા પહેરાવી ચપરાસન બનાવવી બાદ સ્ત્રી મેમ્બરોનું આગમન. પ્રમુખ કેશર કુંવરે પુરુષોનો બહિષ્કાર કરવાનું સુચન અને પોતાના પીતા મ્યુનીસીપલ કમીટીના મેમ્બર થવાના છે. ત્યાં જઇ જળરજસ્તીથી દરેકે વોટ આપવા જવું પણ પઠાણીના હાથે મોતીના ગોળાનો પ્રકાશ અપ્રસોસ સત્યાનાશ.

પ્રવેશ ૫—રહિમખાન પોતાના મકાનમાં ક્રીશ્નચંદ તથા તથા જહીલ સાથે ભુતકાળનું સ્મરણ કરતો બેઠો છે ત્યાં જયદયાળને કામદારોનું ઉશ્કેરાયલા ચહેરે દાખલ થઈ પોતાનો પગાર ચુકવી આપવા કહેવું બલા રહિમખાનનું ક્રીશ્નચંદની મુસીબતનું દર્શન કરાવવું. પરંતુ હરામી જયદયાળનું હુદડ, ઠસ્તુરચંદનું રૂપીઆ લઇ આવવું, રૂપીઆ આપવા જતાં અકસ્માત રામનાથનું આવી અટકાવવું અને જયદયાળના કાવત્રાથી પકડાવું કુલંગસંમ દોશાનાંમ કાષ્ટ ઘંટાવીટંબના

પ્રવેશ ૬—સલીમજદ સ્ટેટ કોનસલમાં હીવાન રામનાથનો ફેસ હાજર કરે છે, સરોજનીને તેનો જવાબ દેવા બેઝમના મહેલથી બોલાવે છે, યદિ એમજ કહો કે હીવાનના ચોટાળાને બહેર કરવા સરોજની આવી કોનસલના સર્વે મેમ્બરોને જાણિતિનું જીવન ભરે છે, હીવાન આરોપી છે. એમ સાબીત થાય છે. નવાબ પોતે આરોપી છે એમ કહેવું કોનસલે નવાબ પાસેથી અમીનુલ મીલ-કત્તો ઇસ્લામી ઇલકાબ છીનવી લેવો નવાબ ગુસ્સામાં આવી પોતાની મસીનગન મંગાવા પોતાના હાથે કોનસલને ઉડાવવા ઓર્ડર કરવો પરંતુ કેપ્ટન પારસી હોવાથી ચાલુ વાતાવરણમાં મળી પોતાના હોંડુ મુસ્લીમભાઈ ઉપર હાથ ચલાવવાનો સામ્ર-ધનકાર તે કરપીણ કાર્ય કરવા નવાબનું તૈયાર થવું. બેઝમે આવી સરોજનીના બદલે પોતે ન્યાયનું બહીદાન થવાનો વીચાર સરોજનીનો મસીનગન સામે આત્મબળનો પ્રકાશ. ટેબલો.

પ્રવેશ ૭—પોર્લોઝ સ્ટેશન મીઠુખાં નામી એક મુસ્લીમ રહીશ સાથે કસ્તુરચંદનો મુકાબલો કસ્તુરચંદની જીત બાદ એ સમાજે આવી જખરજસ્તીથી વોટ કબુલ કરાવી પોતાની ફતેહનું વીજયજાન કરવું પાણીનું ઉલટું પરિણામ.

પ્રવેશ ૮—હીંદ દરપણ પ્રેસમાં આજે કોઇ પણ કામદાર કામ કરતો નથી અફસોસ ! સ્વાર્થ તાર સામ્રાજ અસલ છે રહીમખાન કસ્તુરચંદની મદદથી મંગાવેલ કાગળોને મુકા પોતે કોઇ કામદારને લેવા બય છે બાદ કીશચંદની નિર્દોષ માર્થનાથી ભગવાન કીબ્લચંદ પ્રગટ થઇ શાંતી આપવી ત્યાર બાદ હીવાન તથા જયદલન આવી કુબ્લચંદને મારી નાખવાની યુક્તિ અજમાવકી રહીમખાનનું આવી હીવાનને મારવાની તૈયારી એટલામાં બેઝમ તથા સરોજનીનું આવવું હીવાનનું શરમાવવું. ટેબલો.

અંક બીજો.

પ્રવેશ ૧—દીવાન શામપ્રસાદની પુત્રી ઠેકીલા પોતાની સહચરીઓ સાથે પોતાના ઉઘાનમાં કુદરતમાં છુપા ખબનામાં તાદ્રશ્ય દીગદર્શન કરી રહી છે. કર્મથીએ કીમચંદ્રનું હોદ્દાદરપદ પત્ર વેચતા આવવું તેની નીકોષ પ્રતિભા પ્રદીગોચર થતાં આત્મીક પ્રેમ સ્ફુરણ બાદ દીવાનના આવવાના સમાચાર સાંભળી કીમચંદ્રને સ્નાન કરવાની એક દેગમાં છુપાવેલા દીવાને આવી કાંતીના હાથથી તેનો પત્તો મેળવી દેખના નીચે આગ સળગાવવાનો ઓર્ડર કરેલો પરંતુ રામ રાખે તેને કોણ આખે તેજ ટાકમ પર ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ સાથે સરેાજની તથા સુમતાજમહાલનું આવી પહોચવું કીમચંદ્રનો ખચાવ નવાખ તથા દીવાનનો ત્રાસદાયક તાદ્રશ્ય ચીતાર.

પ્રવેશ ૨—દીવાન શામપ્રસાદ પોતાનો ગોટાળો દબાવી દેવા નવાખથી મસલત કરે છે, અને ઠસ્તુરચંદ અવેરી પાસેથી સોળ લાખ રૂપીઆના દાગીના બદલે બે કલાકની નવાખી ઠસ્તુરચંદને લખી આપે છે બાદ ઠેકીલા કીમચંદ્ર પાસે ગઈ છે, એમ આવી કાંતીનું કહેવું દીવાનનું તેની પીઠ પકડવા તત્પર થવું.

પ્રવેશ ૩—શ્રી સમાજમાંથી કેશર તથા ખીજી સહચરીઓ સાથે આવવું અને ગાડીવાલાથી તકશર બાદ ઠસ્તુરનું આવવું અને ઝલડાનો નિકાલ કરી આપણે એક ખીજી એસુત્રને સમજાવવું.

પ્રવેશ ૪—રામનાથ ઠેકીયા સાથે સ્ટેટ રેલવેની લાઇન ખીજાવતો પ્રદીગોચર થાય છે સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ આવી લોઈનેની આંડે આવનારી કમને તોડવાનો ધરાદો, રામનાથનો ઇન્કાર નવાખે ઇન્સ્પેક્ટર તથા દીવાને આવી કમ તોડવાનો રામનાથને ઠાનુની

કુકમ કરેલો ઢેદીઓને ખજવો દીવાન પ્રશર, ખાદ કશ્તોનાની
હેવી વાબૂતીએ આવી રામનાથને ખચાવેલો.

ચેર.

હિન્દુકે હાથમે દીન ઇસ્લામકા પરચન.

અયે જોસાનસી નાને અદય સરહય મેશખમ.

પ્રવેશ ૫—કસ્તુરચંદનું કમેટીમાં જવા માટે ઇંગ્લીસ
ડેસમાં તૈયાર થવું ખાદમાં ભગીના જમાદારનું આવવું અને ચેર-
મેન સાહેબને ધન્યવાદ આપી જવું ખાદ ખેઝમનું આવી નવાખી
જીલમની ખખર આપવી.

પ્રવેશ ૬—કસ્તુરચંદની બે કલાકની નવાખી ખેઝમે આવી
રેસકોસ થીએટર વજેરે પ્રજને દુખ કરવાળા કળીયુગી સાધનો
તોડી નાખવાની વિનંતિ, કસ્તુરચંદનો ઇન્સાફ નવાખનો
અફીણી ચીતાર.

ટોસો.

ડ્રોપ.

અંક ત્રીજો.

પ્રવેશ ૧—(રેંટીયાનું દીગ દર્શન)

ઇંગ્લેજ સરહદ પર હોંદ દરપન પ્રેસાલય, ત્યાં ઢેદીઓના
ત્રાસથી દીવાને આવી આશ્ચર્ય યાચવો રહીમખાનને ઢેદીઓને
સમજાવવા ખાદ ઠોઢીલાને બેઠ દીવાનનું કુશંકરાવું ને કોકિલાપર
જંખરજસ્તી કરી પોતાને ઘેર લઇ જવા વિચાર, ત્યાં રામનાથનું
આજમન, દીવાને દબાથી રામનાથી સ્ત્રી સરોજનીની લાજ
નવાબે લુટી છે એમ સમજાવવું અને તેનું સ્પષ્ટી કરણ સમજાવવા,
દીવાનનું રામનાથ સાથે નવાખ પાસે જવું.

પ્રવેશ ૨—મોતી અને કેશરના ગાંધર્વ લગ્ન ખાદ કસ્તુર
ચંદને ખનાવી પેસા કઢાવના ચુકતી કરવી ખાદ કસ્તુરચંદનું

આવી મ્યુનીસીપલના ચેરમેનની જગા છોડવાનો વીચાર કરી રાજનામાની અરજ લખવા જવું ખાદ મોતીનું એક ગરીબના છોકરાને છોકરી બનાવી કસ્તુરચંદ્રથી પછસા લેવાનો વીચાર.

પ્રવેશ ૩—રમણી નામે વારાંગનાના મકાનમાં નવાળું આગમન દીવાન સાથે રામનાથનું આવી પોતાની સ્ત્રીની લજ લુંટી છે, પ્રશ્નના જવાબમાં નવાળનું હા, કહેવું, રામનાથનું હરકેરાષ્ટ્ર પંદર મીનીટની મુદત માંગી સરોજનીને જ્ઞાનની ચાબુકો મારવા જવું ખાદ રમણીનો નોકર નશીબુન નીસાનો ભેદ ખુલ્લો થયો. અસ્તુ.

પ્રવેશ ૪—હીંદ દર્પણ પ્રેસમાં રામનાથે આવી સરોજનીએ પોતાની લાજ નવાળને શા માટે સોંપી એમ પુછવું, સ્ત્રી સરોજનીએ પોતે નિર્દોષ છે એમ કહેવું તે નહીં માનતા સરોજનીએ પોતાના હાથેથી મરવા માટે રામનાથે કહેવું આજ્ઞા પાલક સરોજનીએ તઈયાર થવું બેગમે આવી સરોજનીને ખચાવી લેતી. નવાળ નગરખંદ, અને દીવાન પકડાયો એવી ખુશ ખબર દેવી.

પ્રવેશ ૫—કસ્તુરચંદ્રના લગ્ન ખાદ છોકરીમાંથી છોકરાનું કુટ્ટી નીકળવું આશ્ચર્યજનક દેખાવ અને પોતાની ભુલ માટે પસ્તાવો.

પ્રવેશ ૬—અંગ્રેજ રેસીડેન્ટના હાથથી બેગમ મુમતાજ મહેલ સલીમજીની તાજદાર અને કદીમી કૌનસલની જવાબદાર ખેને છે. રામનાથ દીવાન, રહીમખાન વજીર અને કસ્તુરચંદ્ર ખજાનચી નીમાય છે, દીવાનને દેશનીકાલની સજા નવાળને છંદગી સુધી નજર કેદ રહેવાનો હુકમ સત્યતાનો સુર્ય અન્યાય ના કાળા વાદળને છેદી પોતાના સુવર્ણમય કિર્ણોથી સમાજમાં નવીન જીવન પ્રેરે છે. અસ્તુ. ડોપ

સતી સરોજની નાટકનાં ગાયનો.

પ્રભુ પ્રાર્થના.

ખાલીકાઓ—

સુમરન કરત હું તુંમરા મૈલા આલા ખાલા
જના માંના દાંના ખારો તોડે સોડે શાહી
તારે તારે તુહી નૈયાકો દાદન.....સુમરન૦
હારે સારે જન મુનીશ્વર તોરી કથા અપરમપાર
જાની દાની તું ભગવંત.

ખોયાવો પાયાબે જુલાવો જનાબે તોડેકો નારાયણ...સુમરન૦
કેશર— (૧)

ધીરે ધીરે ઉંઘરતે અનાર આઘ આઘ રસીલી બહાર
હરલે હવલે દે બેજના ઉઘાર ધીરે ધીરે૦
લાખ છુપયે આંખ દીખાયે નયન લબયે યે ન લબયે
ખીચે તાને હય ચોલીબી ઉજલી
રાખે રાખે મયને યે સંવાર, કયસે કયસે આવત હય ખીચાર
ધીરે ધીરે૦

કેશર (૨)

કોઇ મદોં બે દદોંસે પાલા ન ડાલે
પડે રોટી પકાતે યે હાથોમે છાલે.....કોઇ૦
છોટી ખાતોંપે યે જુતા ઉઠાલે
નારી રૈતી રહે આર ચરદન જુકાલે.
ઘરકી નારી રૈતી છોડે, રન્ડીકે ઘર જાવે
અયસે ખીગડે પુરવોકો તો રામજી સમજાવે...કોઇ.

કરેતુરઅંદ તથા મોતી— (૩)

હાં ચલો ધામે ધામે ધામે ધામે હમેંગે દોનો
રંગરેલ ખોલેંગે.

હાં ચલો ચેકમે ચાલશે રંગરેલકી હમ પોથી ખોલેંગે
દાલ ભાતકો મોતી રંગરેલમેં કયા હય નામ
ચાક પુરીકા અર્થ ખતાના લી હય મારો કામ...ચલો
દુધકી રંગરેલ સીખલાવું દહીકા નામ ખતાવું
જરા શકાધશે સારી રંગરેલ મય રીખડ
મય ચીખિકે નામ શીખાદુ રંગરેલમેં સારે
મીકું હલદી મીરચી ઘી ઓર કયા હય શકરપારે...ચલો
શીખ્ય ખને તુમ શેકલ મારે હમથારો ઉસ્તાદ
દેદ ટકેકા થારે આગે રખુંગી પરસાદ.

નાચનેવાલી—

(૪)

ખખત ચમીની તખત નશીની, રખત શમીની
અંજુમ નવરંગી કરમઅદલા, અંજુમ નવરંગી...ખખત
અફઝલ આલા, સુખનવરઆલી, અદલીમુઅદલા
વ અજળ કમાલી અહેરા ફેરી કયું અંદા જમાલી
જલ્લે શાનશા નહિ ગુલે ચમની
વાહ આલી જહ વાલી જહ, ઇશરની અંજુમ ને રંગી
કરમુદલા, અંજુમ નવરંગી.....ખખત

સરોજની—

(૫)

તેરે અંધેરેકો દુર કરને અરખકો માટે કમાલ નીકાલા
ખુદા જી ચયદા હુવા હય જલસ પરવો અયસા સાર્કેજ જમાલ નીકલા
ન ખક્ષીયેમા ગુન્હા હે હમ્મત ઇલાહી ફીર કયા રહી મુરવત
લખે મુખારીકશ અંશે આજમ પે થેહી, અવાલ સવાલ નીકલ

જો અયસે માલીકસે તુ હથ ખદલા
 તો તુજસે ખદલે ન તેરે ખાદીમ
 જવા દે ઝુટ યે અવર કુછ સરોજનીકા ખ્યાલ નીકલા...તેરે
 કેશર મોતી (૬)

તુઝીસે દીલ મીઠાં મેરા તું મોતી નયનકા મેરા
 તુ હથ મેરી જોટર આર મય તેરા મોઢરવાલા
 આર ડ્રાથવર દેખકે એકસીડેન્ટ ન હોવે ખાલા...તુઝીં
 તુ હથ મેરા લડુ આર મય હું મથુરાકા પેંડા
 છીન ન લેવે હાથસે મેરે કોઇ ખંદર મુસ્તન્ડ
 નહીં જીયે દુગા હોગા નહીં મન જે વક્ષા હોગા...તુઝીં
 મય નહીં મોતી ખ્યારી કેશર તુ મેરી મોતી માલા
 અપટકે કોઇ છીન ન લેવે મીસ્ટર ધિલીવાલા
 અલીસે યે બીલા હોગા તો આમે કયા બલા હોગા...તુઝીં

સી સમાજ— (૭)

જગમે સી જાતીકા નામ હો અપને સંપસે પુરાયે કામ હો
 કેશર--છીનો મહોં સમાન આર માયા પુરુષ જાતીકી પલટ હો કાયા
 સારી નારીએ મહોં ઝુલામ હો અપને સંપસ પુરાયે કામ હો.
 પઠાની--સારે મહોંકો ઘેડા ખનાયમા જનસે આરતકી ગારી ખીચવાએગી
 હમેરે હાથમે જનકા લગામ હો અપને સંપસે પુરા કામ હો.

રહીમખાન— (૮)

જો જાહરે રહેમત હીલની પડેગી
 ઉસે અપની ખીચડી બીનાની પડેગી.
 જો પહોંચાની હો કરતિ યે જાજ હંસ તક
 નહી આંસુએકી બહાની પડેગી.

મેરી હીમ્મતે જપ્ત જો અર્થવાલે
 કહો તક તુજે આંજમાની પડેગી
 તેરે વાસ્તે હર મુસીબતમેં અરદન
 મુજે એરે ખંજર મુકાની પડેગી.
 ચલો કુચ્છ કામે મેં અમ અમ સે હોરી
 તુમે ખેલની જોર ખેલની પડેગી.

શ્રી સમાજ—

(૯)

સારે મદોંકા કસ ખલ નીકાલ ડાલેં
 પુરુષ જતીકા કરદેં ખાયકાટ સારી
 તમામ દુનીયાસે મદં અખ ભગાયે જાતે હય
 ગુલામ જોરતોંકે સખ ખનાએ જાતે હય
 ખસર હમારેહી યેહ હુશન જોર જમાલકા હમ
 ને મદં મુંછા કો અપની મુઝાય જાતે હય
 મદોંકા હોગી આખર જોરતસી સુરત વાહ વાહ સારે

રહીમખાન—

(૧૦)

નહીજો દાદરસ કુચ્છ દાદ કરતે રહે નાલે
 તેરી રહેમત કે દરવાજે પે કયસે પડાયે તાલે
 જલતો કટ ચુકા મુસલીમકા અખ કયું સર છાતા હય
 જરા જો જે અદખ જલલાદ ખંજર કો તો સમજાલે
 સીતારા કીસ્મતે ઇસ્લામકા યું કખા જાતા હય
 કે માહે કુક્રકે અખ તો હીલાલી ખન ગયે હાલે
 નખોયેએ, નખોયેએ કબી હુરમત મદીનેકી
 અજલકા જમ પીલેએએ જે હય કોશરકે મતવાલે

ક્રિશ્નચંદ્ર—

(૧૨)

મેરે જ્યોતિ મેરી સમાજ આજ
 જાડી જની હયયેહ ખસ્તી તેરી રાજ આજ
 દાસકો પ્યાસ હય દશીનકી તેરે મુદતસે
 પ્રેમકા જામ ઇસે અખ તો પીલાજ આજ
 સાથ કાયદેનાથ, અબુનસે ખલીફા માધય
 પર નીરખલકી ભીતો નાવ લગાજ આજ
 હોઈ દરપણુ તેરા મૂ તકતા હમ મોકુલવાલે
 કલહય ખેઠલ યે ઇસે આઠે આલાજ

અંક બીજો.

કાકીલા અને સાહેલીઓ—(૧૨)

ઈસ દુલવારી કે દુલ હય સારે દર્શન કે મોહતાજ
 મય આઇ પ્યારી કલીયાં ખીલ ગઇ સખકી આજ
 સોસન પીલા પડજાય નરગીસબી આંખ ચુરાય
 લાલે કારંજ હુડબાય ઝોર હેખ પ્યારી ચાલ તેહારી
 ગજકો આવે લાજ.....ઈસ
 રૂપ સ્વરૂપ સોહાય લી જખ સ્વામી હેખે ગાત
 ખીન સ્વામી કે ફીનાબી ગુઘયાં સમજે કાલી રાત-ઈસ
 એનનસી જાન તેહારી ઝોરયે પ્રેમકી ઘાત
 કીસે સુંદર સ્વામી કે મન ભર અખ તેરા રાજ

ક્રિશ્નચંદ્ર—

(૧૩)

ચરન કમલ માતકે તીરથ તીરથકો કયાં જનાજ
 માત દરશન ભગવત દરશન દરશન ઘરમે પાનાજ

ચંદ્ર નયન મુખ સુરજ હસકા ચમકે દાંત સીવારે
 કેશ રયન પેશાની દીન હય ભોર સ્વરૂપ સોહાનાળ
 છાતી પર્વતવ ક્ષીર નદીકા યે કૈલાસ કહાવે
 ખાહે ડાંઘી તુલસીકી હય હાથ પુષ્પ પયયાનાળ
 કહત કીશ્વચંદ્ર રાજકુમારી માતાકી હા સેવાને
 જનમ મરનસે મોક્ષ મીલેઆ ક્ષીર ક્ષીર ઘર નહિ જાનાળ

કેશર પઠાણી—

(૧૪)

કર લયકો મારો કામનીયા ગચા ગાડીકા પૈયા અટક દેખો
 લાત ઘોડેને મારી અટક દેખો ભડા ગાડીકા છાપર સટક દેખો...કર૦
 પઠાણી—લાડા તુમ જનહર ન દેના અખ બે માંગન આય
 પીઠર સોખતા ગાડીવાલા દંદા ખાકર જાય.....કર૦

કરતુર—

(૧૫)

મુસલમાન તુમ, મહેરખાન તુમ, કદરદાન તુમ
 હમસેના કબી લુલ કે લડાનાળ
 ખખરદાર તુમ અમલદાર તુમ ચુહે માર તુમ
 મેમખરના નયા ટેકસ કોઇ ઘડનાળ.....મુસલમાન૦

બેગમ—

(૧૬)

મારે ખયન સુણો અંતધીર
 દુખી યા રોહી અરજ સુનોએ.....મોર૦
 તે ઘડીય ન જખ રાજ કરોએ
 ખાલ ખેલાવ હરો સખ કી જીર.....મોર૦

ડેન્સ.

ડો.પ.

અંક ત્રીજો.

સરોજની—

(૧૭)

એક તો અંધા વાઠો બનેા બે નેલે જમ મેરા
 ખાહીરકે નયનોસે હેખે અંદર ઘેર અંધેરા
 દુખ અંધા વોનરજન હય દેશ ઉપદેશ ન માને
 મઠહી ઘરમેં રડેઠર ઘર વાલેકો દુશ્મન બને નજરી
 નજરીયા કાહેકો ફીર જાય
 ભલા ધન ધામ સાથ કળ જાય
 મનકો ખલેલો ધર્મ છોડકે અંતભયો દુખીયાર
 જાયે અંધા સાંચે યુન ખીન જુલા જગત વાસરા...નજરી

સરોજની—

(૧૮)

ચરખા ચલને સેહીભારતમેં તેરી આન રહે
 હીન્દવાસી હય તું તો ખાદીસે હી પયચાન રહે
 પહોંચે મે રાજમેં ખાદીયેકી પહેને હજરત
 ઘરમેં અલ્લાહકી શાનસે મહેમાન રહે
 રામ વનવાસકો યું ખાદી પહેનઠર નીકલે
 કે કંઈ કે તો અભીમાનકા કુચ્છ માન રહે
 જમયે કાખા ખના મકેકો કાશીસે ચલે
 રામકી ખાદીકે પરદે મેહી રહેમાન રહે

કોઠલા અને કિશ્નચંદ્ર — (૧૯)

નયન તારે લજગે રંગવાલે છાલે જીગરમેં ડાલે હમારે—હમારે
 છોટે નાવકો અખ રાત સહારે ખ્યારે, આપહી આંકે લખાયેખા
 —કીનારે ખ્યારે.
 પાસે ખ્યારા તો નહીં કોઇ વોહ દુશ્મન નીકલી

કાલકે પ્યારા કહું અખમય-નહીં પ્યારે પ્યારે
આવો આવો સહુજન ન ગમ ખાઓ નજર ન ખદલો મોઢે
ન સમજાવો.

મોતી કેશર— (૨૦)

છેલા ચારો લાવો સંમ જતન ખનવો
ખલમા છોરા પકડકર જખ લાવોગે
મેરે ખાપજરો લગન ખનાવો
છાકરી કે ખારા ખરસકો પૈસા ઉડાઉ હાં-હાંબરવાં

રમની— (૨૧)

રે હાંધરવા છાંડો ખપ્યાં મોરી
ગીર ગીર લાગીરે ચુનાર ચુડીયાં લાગી
કાલકે કરત ખારા બેરી જરી—રે હાંધ.
એક તો ડર મોંકેરે સાસ નંદકારે
દુજ સોતનઠી ચોરી ચોરી—રે હાંધ.

કેશર— (૨૨)

આજ કરીયો ખાપુરી જો રૂશીંગાર
ઢાંગસે નીખરા કરીયો આંખ મારકે (૨)

ધસીટા—ઝોઢણી ઝોઢાધ અંગ ચોલી પયનાયકે નયનાકી સેના
—ચલાઉંગા

મોતી—નાટકા જનોમે સોંગ હય તુમારા

ધસીટા—મેરે પેસેકી ખાત નહીં ભુલ્યો (૨)

કેશર—જરા નખરા કે સાથ

મોતી—મોલે ખાપુસે હાથ

ધસીટા—મય હું લાડીઓ નાથ—આજ.

છાકરીઆ—

(૨૩)

ગાઓસખી આવેલે લગન કી ખહાર

હુલ્હા તો બધા હુલ્હન ખાટલીકી ડાટડું

અરી વાહ બલી બોલી

લાડી ફેટન ગાડી હુલ્હા ટટુકસા સાથ

ગાડી બે રસ્તે મે અડી ટકુ મારે લાત...અરી-ગાયો.

સરોજની—

(૨૪)

ચલાદે શોખસે ખંજર કે કામ હો જાયે

તેરે શહીદમે મેરાભી નામ હો જાયે

જુદા ચરનસે બે દાસી અબી હો સ્વામીજી

રહીમસે બી મેરા રામ રામ હો જાયે

અબી ફલીખો મેરી ગરદનપે અપને ખંજરસે

જમીપે મીંમકે સરકારે સલામ હો જાયે

મેરે લહુસે ખતાંઓકે મેરી બોદીજી

તમામ ઉમકા કીસ્સા તમામ હોજાયે

યેનાય આ ખીરી આશા સરોજનીનીકીહય

ચરજી કે સ્વર્ગમે ઇસ્કા મુકામ હોજાયે

કસ્તુર માતી અને કેશર—(૨૫)

બોલો બોલો પીતા અખ કયા બોલના

છારાં છારી હુધ ગધ ઓર સારી રક્મ ગવાઈ

બકે ખજરીયા ખાપુ લાવો અયેસાતો

ખુંદીયા-ખાલ-છસ્કે મુપર પાછડર

હાયમે હંટર-નાઠ-ચુકંદર-ખાપ સીકંદર દાદા ઇંદુર

ચુપ રહે ખંદર બોલન અયેસો સાપકો મંતર-દયા બો.

જાહેર ખબર

નીચે લખેલાં પુસ્તકો શ્રી ભારત નોતમ નાટક મંડળીનો મુકામ જ્યાં હોય ત્યાંથી મળશે એઓ જાહેરોને જોઈતા હોય તેઓએ રોકડી કીમતથી લેવી વિધ્યુ પેએબલ અથવા નોટપેટ કાગળ રાખવામાં આવશે નહીં.

રૂકિમણી સ્વયંવર	....	....	રૂ. ૮-૪-૦
સતી સવીતા	....	....	રૂ. ૦-૪-૦
કુમારદેવ	....	....	રૂ. ૦-૪-૦
મેવાડી સિંહ	....	....	રૂ. ૦-૪-૦
અહલ્યાબાઈ	....	....	રૂ. ૦-૪-૦
અણત	....	....	રૂ. ૦-૪-૦
શ્રી સિદ્ધ સત્યેન્દ્ર	....	....	રૂ. ૦-૪-૦
ચંદ્રગુપ્ત	....	....	રૂ. ૦-૪-૦
સત્રાટ અશોક	....	....	રૂ. ૦-૪-૦
આત્મબળ	....	....	રૂ. ૦-૪-૦
માહત્મા તુળશીદાસ	....	....	રૂ. ૦-૪-૦
યોગમાયા	....	....	રૂ. ૦-૦-૦
વીર કેશરી	....	....	રૂ. ૦-૪-૦
રંગ તરંગ	....	....	રૂ. ૦-૪-૦
મેઘ મધુરી	....	....	રૂ. ૦-૪-૦
નવ-ચેતન	....	....	રૂ. ૦-૪-૦

ચીમનલાલ બકોરદાસ દલાલ.

માલેક:-શ્રી ભારત નોતમ નાટક મંડળી.

